

HALK OYUNLARI BRANŞINA KATILAN SPORCULARIN SOSYO EKONOMİK PROFİLLERİNİN İNCELENMESİ

Serkan HACICAFEROĞLU¹

Özet

Bu araştırmada halk oyunları branşına katılan sporcuların, ekonomik durum, eğitim, cinsiyet ve yaş gibi kriterlerin belirlenerek, sosyo-ekonomik profillerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmanın evrenini; Malatya ilindeki halk oyunları kulüplerine katılan sporcular oluştururken, örneklemini ise il içerisinde yapılan halk oyunları yarışmalarına katılan sporcular oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin hesaplanmasında frekans ve yüzde testi kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, örneklemdaki halk oyunları branşına katılan sporcuların %67,2'sinin kadın ve 14-16 yaş gruplarında olduğu belirlenmiştir. Sporcuların anne ve babalarının eğitim seviyesi genellikle ilkokul ve ortaokul düzeyinde olduğu, meslek gruplarının ise annelerinin büyük bir çoğunluğunun ev hanımı, babalarının ise işçi olduğu saptanmıştır. Ayrıca sporcuların aileleri apartman dairesinde kiracı olarak ikamet ettikleri ve ailelerinin büyük bir çoğunluğunun ekonomik anlamda sabit bir gelirlerinin olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyo-ekonomik yapı, Halk oyunları, Sporcu, Öğrenci.

THE EXAMINATION OF THE SOCIO-ECONOMIC PROFILES OF THE PLAYERS WHO PARTICIPATE IN THE FOLK DANCES DISCIPLINE

Abstract

The criteria such as economical condition, education, gender and age of the players who participated in the folk dances discipline has been determined in this study, and it is aimed to reveal their socio-economic profile. The population of the study which has been made by using the screening model consists of the players who participated in the folk dance clubs in Malatya province; its sample consists of players who participated in folk dance competitions made in the province. The frequency and percentage tests were used in calculation of the data in the study. According to the results of the study, it was found that 67,2% of the players who participated in the discipline of the folk dances in the sample is women and at the age group of 14-16. The educational level of the parents of the players are

¹*İnönü Üniversitesi, Sağlık Kültür Spor Dairesi Başkanlığı, Malatya/Türkiye*

İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Malatya/Türkiye
<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inubesyo>

generally at the level of elementary school and secondary school, their professional group is that most of the mothers are housewives and fathers are workers. In addition, it is found that the family of players resides in the apartment flat as tenant, and most of the families have no fixed income in economical sense.

Keywords: Socio-economic structure, Folk dances, Players, Student.

Giriş

Günümüzde sosyo-ekonomik yapı, kişilerin yaşam tarzlarını etkileyebilmektedir. Sosyo-ekonomik yapı toplum içinde kişilerin sosyal statüsünü belirleyebilmekte, farklı kültürlerden etkilenebilen gruplar oluşturabilmekte ve eğitim ile mesleklere yönelmelerini büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Bireyler doğup büyüdüğü çevre ve ekonomik imkanları doğrultusunda bir mesleğe yönelmeğe çalışabilmekte olduğu görülebilmektedir. Toplumdaki sosyal yapıyı oluşturan sosyo-ekonomik unsurlar kişilerin sosyal statülerini belirlemekte ve yaşamlarına yön verebilmekte olduğunu belirtmektedirler. Bu sebeple sosyo-ekonomik yönden refah içinde olan kişiler toplumun genelinden daha üst seviyede bir yaşam standardına sahip olduklarını belirtmektedirler (Kuru ve Pepe, 2002).

İnsanlar üzerinde etkisi olan sosyo-ekonomik yapıyı, Akyüz (1991) normatif ve normatif olmayan ilişkilerin doğurduğu değer manzumelerine dayandırmakta ve bir toplum içerisinde fert ve grupların bütün ilişkilerini etkileyen, onları yönlendiren ölçülere sosyal yapı demektedir. Daha geniş bir bakış açısından sosyal yapının açıklanması, toplumun hem büyük bir grup olarak, hem de tali gruplar bakımından karakteristik vasıflarını, grupların birbirleriyle ilişkilerini ve bu ilişkileri düzenleyen organizasyon tiplerini ve bunlarla ilgili olarak ortaya çıkan gurup hayatının fizikî çevre şartları ile de tesir ilişkilerini gösteren şekillenmeleri ifade eder yönünde (Kurtkan, 1974) olduğu belirtilmektedir.

Sosyal yapı, bir toplumun kültürel yapı ve fizikî yapı (yerleşme, barınma vb.) özelliklerini kapsamaktadır. Kültürel yapı özellikleri, yaşama tarzıyla ilgili değer hükümlerini, örf ve âdetleri, aileyi, dil ve dinî hayatı içine almaktadır. Sosyal yapının belirlenmesinde gerekli veriyi sağlayan ana kitle nüfustur. Nüfusun miktarı, cinsiyet dağılımı, artış hızı, şehir ve kırsal niteliği, meslekteki mevki bakımından dağılımı, iktisadî faaliyet kollarına göre dağılımı, eğitim seviyesi gibi açılardan nüfusun ele alınması, aslında sosyal yapının belirlenmesidir (Erkal, 1992).

Sosyal yapı ile birlikte kişileri ve toplumları, ekonomik yapının da büyük ölçüde etkileyebilmekte olduğu görülmektedir. Ekonomik yapı bir ülkenin, bölgenin ve yörenin

ekonomik gelirlerinin nereden ve nasıl sağlandığıdır. Ekonomik sistem, rejim ve yapıların toplumsal içerikleri; üretim, tüketim ve bölüşüm süreçlerinin toplumsal yönleri, karar mekanizmaları ve karar organları, kalkınma sorunları ile ilgilidir (Tezcan, 1995). Sosyo ekonomik durum bireylerin yaşamını geçirdiği yerdeki eğitim düzeyleri, sağlık hizmetleri, demografik, politik, yasal, teknolojik ve eğitim seviyeleri şeklinde tanımlanmaktadır (Worzbyt ve Rourke, 1989).

Sosyo-ekonomik seviyeleri düşük olan kültürlerde sosyo-ekonomik statünün farklılık gösterebildiği görülebilmektedir. Özellikle eğitim ve meslek seçimlerini etkileyebilmekte, iyi meslek gruplarına oluşamadıkları belirtilmektedir. Zira eğitim programlarının niteliği, okul yöneticilerinin ve eğitim uzmanlarının yeterlilikleri, sınıf düzeyi, dersin türü ve niteliği, eğitim araçlarının niceliği niteliği vb. yer almaktadır. Bu faktörler, başarıyı etkileyen çok sayıda değişkeni içinde barındırabilmektedir (Özer ve Burgaz, 2002). Bu bağlamda genellikle sosyo-ekonomik seviyeleri yüksek olan kişilerin çocuklarını, yukarıda bahsedilen faktörlerinin iyi olduğu özel kolejlerde, üniversitelerde ve yurt dışında okuttukları ve bu sayede daha iyi mesleklere sahip oldukları görülmektedir. Diğer taraftan sosyo-ekonomik seviyeleri düşük olan kişilerin imkânları doğrultusunda çocuğunu okutabileceği, okuldan mezun olduktan sonra da iş bulabileceği bir mesleğe yönelmekte olduğu belirtilmektedir (Kuru ve Pepe, 2002).

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan serbest zaman etkinliklerinin bir bölümü de beden eğitimi ve spor etkinlikleridir (Kuru, 2003). Bu etkinlikler öğrencilerin fert ve toplum önünde sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik olmalarını sağlayabilir (Başoğlu, 1995).

Bu araştırmada halk oyunları branşına katılan sporcuların, ekonomik durum, eğitim, cinsiyet, yaş gibi kriterlerin belirlenerek sosyo ekonomik düzeylerinin ortaya konması, ailelerinin gelir düzeyi bakımından toplumun hangi düzeyinden geldikleri ile halk oyunları branşına yönelimlerdeki nedenlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın evrenini 2011- 2012 eğitim- öğretim döneminde Malatya ilindeki halk oyunları kulüplerine katılan sporcular (N=275) oluştururken, örneklemini ise; il içerisinde gerçekleştirilen halk oyunları yarışmalarına katılan ve tesadüfi yöntemle seçilen sporcular (n=183) oluşturmaktadır.

Araştırmadaki verileri elde etmek için genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 1984). Araştırmada veri toplama aracı olarak Devecioğlu ve Sarıkaya (2006) tarafından, çeşitli spor branşlarına katılan sporcu öğrencilerin sosyo ekonomik profillerini belirlemek amacıyla hazırlanmış oldukları anket kullanılmıştır. Anket, tanımlayıcı bulgular ile ailelerinin eğitim ve ekonomik durumları ile sosyal yaşama ilişkin sorulardan oluşmaktadır. Araştırmada verilerin analizi için frekans ve yüzde testi kullanılmıştır. Dağılımlardan elde edilen sonuçlar tablolaştırılmış ve bulgular yorumlanarak gerekli çözüm önerileri getirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde araştırmaya katılan sporculardan elde edilen verilere ilişkin istatistiksel bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmada örneklemdaki halk oyunları kulüplerine katılan sporcuların cinsiyet değişkenine göre genellikle kadınların katılım sağladığı (N=123), erkeklerin ise yeterince katılım sağlamadıkları (N=60) belirlenmiştir. Bu durum cinsiyet bakımından kadınların halk oyunlarının karmaşık figür çalışmalarına motorsal becerileri sayesinde daha yatkın olup başarılı oldukları şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca araştırmaya katılan sporcuların %30,1'i 14-16 yaş grubunda olduğu, %48,1'inin 3-4 kardeşe sahip oldukları, %81,20'sinin devlet okulunun ortaöğretim ve düz lise kısımlarında eğitim aldıkları ve %69,9'unun il merkezlerinde ikamet ettikleri belirlenmiştir. Mamak'ın (2000) spora katılımın ekonomik boyutu üzerine yaptığı araştırmasında, Mengi'nin (1996) milli takım yüzücülerinin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik araştırmasında, Türkmen'in (1986) takım sporlarının sosyo-ekonomik konularına yönelik araştırmasındaki sonuçların araştırmanın bu bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmüştür. Buna karşın Devecioğlu ve Sarıkaya (2006), farklı branşlardaki sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik, Gökyer (2012), öğretmen lisesi öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik, Pepe ve Kuru'nun (2001), spor yapan ve yapmayan bayanların sosyo-ekonomik durumlarına yönelik yapmış oldukları araştırma sonuçlarında, katılımcılarının genellikle erkek olduğunu, sporcu öğrencilerin nüfus yoğunluklarının genel olarak il ve ilçe merkezlerinde olduğunu ve genellikle erkeklerin katılım gösterdiklerini belirtmektedirler.

Tablo 1. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporculara Ait Tanımlayıcı Bulgular

Cinsiyet	N	%
Kadın	123	67,2
Erkek	60	32,8
Toplam	183	100
Yaş	N	%
8-10 Yaş	43	23,5
11-13 Yaş	49	26,8
14-16 Yaş	55	30,1
17-19 Yaş	19	10,4
20-22 Yaş	17	9,3
Toplam	183	100
Kardeş Sayısı	N	%
1-2 Kardeş	82	44,8
3-4 Kardeş	88	48,1
5-6 Kardeş	5	2,7
7 ve üzeri kardeş	8	4,4
Toplam	183	100
Okuduğu Okul Türü	N	%
Ortaöğretim	94	50,13
Düz lise	58	31,7
Meslek Lisesi	9	4,9
Anadolu Lisesi	6	3,3
Yüksekokul	11	6,0
Lisans	5	2,7
Toplam	183	100
İkamet Ettiği Yer	N	%
İl merkezi	128	69,9
İlçe merkezi	29	15,8
Köy	26	14,2
Toplam	183	100

Halk oyunları branşına katılan sporcuların anne ve babalarına ilişkin eğitim ve meslek bilgilerine bakıldığında, annelerinin %43,7'si ilkokul, babalarının %31,1'i ise ortaokul düzeyinde eğitim aldıkları belirlenmiştir. Ayrıca annelerinin %86,9'unun ev hanımı oldukları, babalarının %35,5'inin ise işçi statüsünde çalıştıkları saptanmıştır. Bu durum ailelerin fazla bir maddiyat gerektirmeyen halk oyunları branşına çocuklarının katılımlarını destekledikleri şeklinde yorumlanabilir. Farklı spor branşlarına katılan sporcular ile öğretmen adayı öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarını inceleyen araştırmalara bakıldığında katılımcıların ailelerinin eğitim düzeyleri ile meslek gruplarının araştırmanın bu bulgusuyla benzerlik gösteren sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (Devecioğlu ve Sarıkaya, 2006; Gökyer, 2012; Gürkan ve ark., 2000; Kuru ve Pepe, 2002; Türkmen, 1986). Buna karşın bazı araştırmalarda

katılımcıların ailelerinin meslek durumlarında farklı sonuçlara ulaştıkları görülmüştür (Mengi, 1986; Pepe, 1998).

Tablo 2. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Anne ve Babalarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Eğitim ve Meslek Durumları		
Annenizin Eğitimi	N	%
İlkokul	80	43,7
Ortaokul	58	31,7
Lise	27	14,8
Yüksekokul	3	1,6
Lisans	8	4,4
Lisansüstü	1	,5
Okuryazar değil	6	3,3
Toplam	183	100
Babanızın Eğitimi	N	%
İlkokul	41	22,4
Ortaokul	57	31,1
Lise	52	28,4
Yüksekokul	11	6,0
Lisans	16	8,7
Lisansüstü	4	2,2
Okuryazar değil	2	1,1
Toplam	183	100
Annenizin Mesleği	N	%
Ev hanımı	159	86,9
Çiftçi	3	1,6
Memur	15	8,2
Serbest meslek	2	1,1
İşçi	1	,5
Emekli	3	1,6
Toplam	183	100
Babanızın Mesleği	N	%
İşçi	65	35,5
Çiftçi	18	9,8
Memur	40	21,9
Serbest meslek	41	22,4
Esnaf/sanatkâr	7	3,8
Emekli	12	6,5
Toplam	183	100

Tablo 3. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Yaşadıkları Evlere İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Oturduğu Ev	N	%
Apartman dairesi	102	55,7
Müstakil ev	72	39,3
Gecekondu	9	4,9
Toplam	183	100
Evlerinin Mülkiyet Durumu	N	%
Kira	119	65
Lojman	3	1,6
Kendi evimiz	61	33,3
Toplam	183	100
Kendilerine Ait Oda Durumu	N	%
Kendime ait oda var	86	47
Kendime ait oda yok	97	53
Toplam	183	100

Halk Oyunları branşına katılan sporcuların yaşadıkları evlere ilişkin bulgulara bakıldığında, %55,7'sinin apartman dairesinde oturduğu, %65'inin kirada olduğu ve %53'ünün evlerinde kendilerine ait oda bulunmadığını belirttileri görülmüştür. Bu bulgu Devocioğlu ve Sarıkaya (2006) ile Gökyer (2012) tarafından farklı branşlardaki sporcu ile öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik yapmış oldukları araştırma bulgularıyla benzerlikler göstermektedir.

Tablo 4. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Ailelerinin Ekonomik Durumlarına İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Ekonomik Durum		
Ailenin Aylık Gelir Durumu	N	%
Sabit bir gelirimiz yok	64	35
750-850 TL	52	28,4
1.000-1.750 TL	39	21,3
1.800-2.500 TL	19	10,4
2.600 TL ve üzeri	9	4,9
Toplam	183	100
Ailenin Sağlık Güvence Durumu	N	%
SGK	139	76
Yeşil kart	35	19,1
Sağlık güvencem yok	9	4,9
Toplam	183	100

Örneklemedeki sporcuların ailelerinin ekonomik durumlarına bakıldığında %35'inin sabit gelirlerinin olmadığı, %28,4'ünün ise 750 TL ile 850 TL civarında bir gelirlerinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sağlık güvenceleri sorulduğunda %76'sının genellikle sosyal güvenlik kurumuna bağlı olduklarını, %4,9'unun ise hiçbir sigorta kurumuna bağlı olmadıklarını belirttikleri görülmüştür. Bu durum sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olmayan ailelerin çocuklarının bu branşa katılma durumunu diğer spor branşlarında olduğu gibi pahalı materyallerin olmaması, yarışmalara katılırken sporcu velisinden genellikle ücret alınmaması gibi fazla bir maddiyata gerek olmadığı için bu branşa daha fazla yönlendiği şeklinde yorumlanabilir. Devocioğlu ve Sarıkaya (2006) tarafından sporcu öğrencilerin sosyo ekonomik durumlarına yönelik yapılan araştırmada, sporcuların ailelerinin aylık gelir durumlarının asgari ücret düzeyinde olduğu görülmektedir. Kuru ve Pepe'nin (2002) öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik araştırmasında ise öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerinin genel olarak orta düzeyde olduğu belirtilmektedir. Literatürde katılımcıların sosyo-ekonomik durumlarını inceleyen bazı araştırmaların sonuçları araştırmanın bu bulgusuyla benzerlik gösterdiği görülmüştür. (Kılınç ve Gökdemir, 2000; Haşıl ve ark., 1992; Işıksoluğu,1988; Koçyiğit, 1992; Pepe ve Kuru, 2001).

Tablo 5. Halk Oyunları Branşına Katılan Sporcuların Sosyal Yaşama İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Serbest Zamanlarını Değerlendirme	N	%
Tiyatro, sinema ve konserlere giderim	22	12
Kitap, dergi, gazete okurum	48	26,2
İnternetle geçiririm	27	14,8
Müzik dinlerim	46	25,1
Televizyon izlerim	20	10,9
Serbest zamanım yok	20	10,9
Toplam	183	100
Düzenli Tatile Çıkma Durumları	N	%
Evet	49	26,8
Hayır	134	73,2
Toplam	183	100
Meslek Beklentileri Durumu	N	%
Doktor	26	14,2
Mühendis	30	16,4
Öğretmen	122	66,7
Polis	5	2,7
Toplam	183	100

Halk Oyunlarına Yönlendirme Durumu	N	%
Annem	12	6,6
Babam	15	8,2
Arkadaşlarım	17	9,3
Öğretmenim	48	26,2
Kendi isteğim	91	49,7
Toplam	183	100

Halk Oyunları Branşını Yapma Durumu	N	%
Sağlıklı olmak	37	20,2
Çevremdeki iğliyi arttırmak	5	2,7
Sosyal ilişkilerimi arttırmak	93	50,8
Şan/şöhret/para kazanmak	2	1,1
Serbest zamanlarımı değerlendirmek	46	25,1
Toplam	183	100

Örneklemdaki sporcuların sosyal yaşama ilişkin bulgulara bakıldığında %26,2 ve %25,1 oranla halk oyunlarının dışında serbest zamanlarında dergi, gazete okuduklarını ve müzik dinlediklerini belirttikleri görülmüştür. Bu durum sporcuların ekonomik anlamda çok fazla maliyet getirmeyecek aktivitelerle zamanlarını geçirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Sporcuların %73,2 oranla aileleriyle düzenli olarak tatile çıkmadıkları saptanmıştır. Meslek beklentilerine bakıldığında ise %66,7'sinin öğretmen olmak istedikleri görülmüştür. Bu durum sporcuların ileriki yaşamlarında geçimlerini sağlamak için ulaşabilecekleri meslek grubu olarak imkânları dâhilinde öğretmenliği seçtikleri şeklinde yorumlanabilir. Kuru ve Pepe'nin (2002) öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına yönelik araştırmasında sosyo-ekonomik seviyeleri düşük olan ailelerin imkânları doğrultusunda çocuğunu okutabileceği, okuldan mezun olduktan sonra iş imkânı olan bir mesleğe yönelttiklerini belirtilmektedir. Bu bulgu araştırmanın bu bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca katılımcılar genellikle kendi istekleriyle (%49,7) halk oyunlarına katıldıklarını belirtmişlerdir. Halk oyunları branşını seçme durumlarına bakıldığında sporcuların, %50,8'inin kişi veya kişilerle olan sosyal ilişkilerini geliştirmek, %25,1'inin ders dışı etkinlik olarak serbest zamanlarını değerlendirmek, %20,2'sinin ise sağlıklı olabilmek için tercih ettiklerini belirlenmiştir. Halk oyunları aktivitelerinin katılımcılar üzerinde temel sosyal beceriler, ilişkiyi başlatabilme, ilişkiyi sürdürme, grupla iş yapma, duygusal beceriler, kendini kontrol etme, saldırgan davranışlarla başa çıkma, yönerge verme gibi becerilerini olumlu yönde gelişme gösterdiğini (Pehlevan, 2010) söylenebilir. Ayrıca halk oyunları antrenmanlarının getirdiği aktif hareketlilik sporcuların fiziksel olarak gelişimlerine katkı sağlayacağı söylenebilir. Halk

oyunları antrenmanlarında bedensel gelişim olarak gövde, kollar ve bacaklar arasında dengeli bir uyum vardır. Enerji dolu bir canlılık ve azalan durgunluk içinde güçlü canlı hareketler bulunur. Motorsal gücün öğrenimi ve yönetimi kol ve bacakları, günlük yaşantıdan uzak hareketleri yavaş yavaş kontrol edebilmeyi sağladığı (Brown, 1991) belirtilmektedir. Bireylerin başarılı bir öğretimi, fiziksel gelişimin önemli ölçüde etkilediği ve yapılan fiziksel etkinliklerin kişiler arası ilişkilerin kurulması ve devam ettirilmesinde önemli olduğu (Özgüven,1998) belirtilmektedir. Bu bağlamda halk oyunları gibi fiziksel etkileri fazla olan aktivitelerin sporcuların sosyalleşmesinde, fiziksel ve ruhsal yönde olumlu etkilerin oluşmasında önemli etkilerinin olduğu söylenebilir. Devocioğlu ve Sarıkaya'nın (2006) sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik konumlarına yönelik yaptıkları araştırmanın sonuçları ile araştırmanın bu bulgusunun paralellik gösterdiği görülmektedir.

Sonuç

Halk oyunları branşına katılan sporcuların, ekonomik durum, eğitim, cinsiyet, yaş gibi kriterlerin belirlenerek sosyo-ekonomik profillerinin ortaya konması amacıyla yapılan bu araştırmanın sonucunda; Örneklemdaki sporcuların bu branşa genellikle 14-16 yaş arasındaki kadınların katılım sağladığı, sosyo-ekonomik durumu yüksek olmayan ailelerin çocuklarının daha fazla katılım gösterdiği ve sporcu öğrencilerin bu branşa genellikle sosyalleşme ve motorsal becerileri kazanımlarını ilerletebilmek için katıldıkları belirlenmiştir.

Kaynaklar

- Akyüz, H. (1991). Eğitim sosyolojisinin temel kavram ve alanları üzerine bir araştırma. İstanbul: M.E.B.Yayınları, s. 161.
- Başoğlu, B. (1995). Ankara ili devlet liselerinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleki sorunları üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Brown, J.D. (1991). Staying fit and staying well: Physical fitness as a moderator of life stres. *J.Perc.soc. psychology*. 60: 555-561.
- Devocioğlu, S. & Sarıkaya, M. (2006). Sporcu öğrencilerin sosyo-kültürel değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2): 301-304
- Erkal, M. (1992). Sosyoloji Açısından Spor. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, s. 49-50.
- Gökyer, N. (2012). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin sosyal durumlarının incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1): 144-174.
- Gürkan, H., Çamlıyer, H. & Saraçoğlu, A.S. (2000). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının değerler sistemi. *Gazi Ün. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1): 40.
- Haşıl, N., Taneli, B. & Erden, G. (1992). Basketbol ve voleybol sporu yapan iki grubun kişilik ve sosyo-ekonomik özelliklerinin karşılaştırılması. Ankara: Spor Bilimleri 2. Ulusal Kongresi Bildirisi, Hacettepe Üniv. Spor Bil. ve Teknolojisi Yayını.

- Işıksoluğu, M.K. (1988). Elazığ'da sofraservis alışkanlıkları ve bu alışkanlıkların sosyo-ekonomik faktörlerle ilişkileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2): 115-137.
- Karasar, N. (1984). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kılınç, F. & Gökdemir, K. (2000). D.P.Ü. beden eğitimi ve spor bölüm sınavlarına katılan adayların sosyo-ekonomik yapılarının incelenmesi. Ankara: Gazi Üniv. BESYO Spor Bilimleri Kongresi, s.85.
- Koçyiğit, F. (1992). Toplumsal yapının çocuklara sportif branş seçme üzerine etkisi. Spor Bilimleri 2. Ulusal Kongresi Bildirisi. Ankara: Hacettepe Üniv. Spor Bil. ve Teknolojisi Yüksekokulu Yayını.
- Kuru, E. & Pepe, K. (2002). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği özel yetenek sınavlarına katılan öğrencilerin sosyo ekonomik profilleri. *G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1): 253-265.
- Kuru, E. (2003). Farklı statüdeki beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri. *G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1): 175-191.
- Kurtkan, A. (1974). Genel Sosyoloji. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Mamak, H. (2000). Zonguldak'ta spora katılımın sosyo ekonomik boyutu. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: G.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana bilim Dalı.
- Mengi, O. (1986). Millî takım yüzücülerinin sosyo ekonomik konumu. Doktora Tezi, İzmir: D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özer, Z. & Burgaz, B. (2002). Kalabalık sınıf, nitelikli öğretmen. *Bilim ve Teknik Dergisi*, TÜBİTAK, 420: 76.
- Özgüven, İ.E. (1998). Bireyi Tanıma Teknikleri. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Pehlevan, Ş. (2010). Zihinsel engelli çocukların sosyalleşmelerinde Türk halk oyunlarının etkisinin araştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Pepe, K. (1998). Isparta ve Burdur il merkezindeki lisanslı sporcuların sosyo ekonomik yapıları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: S.D.Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Pepe, H. & Kuru, E. (2001). Spor yapan ve yapmayan bayanların sosyo-ekonomik seviyelerinin araştırılması. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3): 209-221.
- Tezcan, M. (1995). Sosyolojiye Giriş: Temel Kavramlar. Ankara: Ankara Üniv. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları.
- Türkmen, S. (1986). Ulusal takım sporlarının sosyo ekonomik konumları (Futbol, Güreş, Atletizm) Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Worzby, J.C. & O'Rourke, K. (1989). Elementary School Counseling. A Blueprint for Today and Tomorrow. West Kilgore Avenue. Accelerated Development Inc.